

УДК 658:334:004

JEL classification: L23, O33, O14, M15, D22

[https://doi.org/10.31891/dsim-2025-12\(45\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2025-12(45))

ОЦІНКА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ: НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

ХАРЧЕНКО Павло

ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія»
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
<https://orcid.org/0009-0006-6427-0570>

У статті досліджено соціально-економічну трансформацію підприємництва в умовах цифровізації економіки з урахуванням її багатовимірного впливу на бізнес-середовище, ринок праці та інституційні механізми розвитку. Обґрунтовано, що цифровізація виступає ключовим чинником структурних змін у підприємницькій діяльності, змінюючи традиційні бізнес-моделі, форми зайнятості, вимоги до компетентностей персоналу та механізми створення доданої вартості. Наголошено, що впровадження цифрових технологій має не лише економічні, а й суттєві соціальні наслідки, зокрема впливає на соціальну адаптацію суб'єктів господарювання, рівень цифрової нерівності та зростання нових ризиків.

Проаналізовано сучасні наукові підходи до оцінки впливу цифровізації на підприємницьку діяльність, серед яких підхід на основі теорії заміщення, соціально-економічний, інституційно-ризиковий та компетентнісно-кадровий. Виявлено їх переваги та обмеження, що зумовлює необхідність інтеграції методик для формування комплексної системи оцінювання. Зазначено, що фрагментарність існуючих підходів не дозволяє повною мірою врахувати взаємозв'язок економічних результатів і соціальних ефектів цифрових трансформацій.

У роботі запропоновано інтегровану багаторівневу модель оцінки соціально-економічної трансформації підприємництва, яка охоплює макро-, мезо- та мікрорівні. Модель дозволяє поєднати кількісні та якісні показники, ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки між цифровізацією та результативністю бізнесу, а також сформулювати науково обґрунтовані управлінські та державні рішення. Практичне значення результатів полягає у можливості використання запропонованого підходу для розроблення стратегій розвитку цифрового підприємництва та підвищення конкурентоспроможності економіки.

Ключові слова: цифровізація, економіка, підприємницька діяльність, інноваційно-інформаційна економіка, соціально-економічна трансформація, теорія заміщення, цифрові технології, людський капітал, ризики, багаторівнева модель.

ASSESSMENT OF THE SOCIO-ECONOMIC TRANSFORMATION OF ENTREPRENEURSHIP IN THE CONTEXT OF THE DIGITALIZATION OF THE ECONOMY: SCIENTIFIC AND PRACTICAL ASPECTS

KHARCHENKO Pavlo

National Research Institute «Ukrainian Engineering Pedagogical Academy»
V.N. Karazin Kharkiv National University

The article examines the socio-economic transformation of entrepreneurship in the context of economic digitalization, emphasizing its multidimensional impact on business activity, labor markets, and institutional development. It is substantiated that digitalization acts as a key driver of structural changes in entrepreneurship, transforming traditional business models, employment patterns, competency requirements, and mechanisms of value creation. The study highlights that digital transformation generates not only economic outcomes but also significant social effects, including changes in social adaptation, the emergence of digital inequality, and the growth of new risks for business entities.

The paper analyzes contemporary scientific approaches to assessing the impact of digitalization on entrepreneurial activity, including the substitution theory approach, the socio-economic approach, the institutional and digital risk assessment approach, and the competency-based approach. Their strengths and limitations are identified, demonstrating that existing methodologies remain fragmented and insufficient for capturing the complex interrelation between economic performance and social effects of digital transformation.

Based on the synthesis of theoretical and methodological foundations, an integrated multilevel model for assessing the socio-economic transformation of entrepreneurship is proposed. The model encompasses macro-, meso-, and micro-levels, enabling a comprehensive evaluation of digital transformation processes and their outcomes. It combines quantitative and qualitative indicators to identify causal relationships between digitalization and business performance, as well as the integration of entrepreneurship into global markets. The proposed model provides a methodological framework for evidence-based managerial decision-making and public policy development aimed at fostering digital entrepreneurship and enhancing economic competitiveness. The findings contribute to the advancement of scientific approaches to evaluating digital transformation by offering a systematic and holistic assessment tool applicable to enterprises of different scales and sectors.

Keywords: digitalization, economy, entrepreneurial activity, innovation and information economy, socio-economic transformation, substitution theory, digital technologies, human capital, risks, multilevel model.

Стаття надійшла до редакції / Received 12.10.2025

Прийнята до друку / Accepted 12.11.2025

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В умовах технологічної революції та зростання рівня конкуренції на міжнародному ринку цифровізація економіки стає ключовим фактором трансформації підприємництва. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, штучного інтелекту, великих даних та автоматизованих бізнес-процесів кардинально змінює способи ведення управління підприємством. Ці зміни мають не лише економічний, а й соціальний вимір, впливаючи на зайнятість, компетенції працівників і рівень соціальної адаптації учасників ринку.

Попри значний розвиток цифрових технологій, залишається актуальним питання систематичної оцінки їхнього впливу на соціально-економічні процеси в підприємстві. Особливо важливо розробити науково-обґрунтовані методи оцінки трансформаційних змін, які дозволяють виявляти ризики та можливості для підприємств різних масштабів, а також формувати ефективні стратегії адаптації до цифрової економіки.

Сучасне підприємництво перебуває на перетині значних соціально-економічних змін, які прискорюються під впливом цифровізації економіки. Наукова спільнота та практики ще не мають єдиної системи методів та інструментів, які б дозволяли комплексно оцінити соціально-економічний вплив цифровізації на підприємницьку діяльність. Це створює проблему для прийняття ефективних управлінських рішень, прогнозування розвитку бізнесу та формування стратегій адаптації підприємств до цифрової економіки.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика соціально-економічної трансформації підприємництва в умовах цифровізації економіки широко висвітлена у працях вітчизняних та зарубіжних науковців, однак переважно розглядається фрагментарно - крізь призму впровадження цифрових технологій, розвитку електронної комерції або цифрових бізнес-моделей. Значно менше уваги приділяється комплексній оцінці трансформаційних змін підприємництва з урахуванням соціальних, економічних та інституційних ефектів.

У колективній монографії, присвяченій трансформації соціально-трудова сфери в умовах цифровізації економіки, комплексно розкрито вплив цифрових технологій на підприємницьку діяльність крізь призму змін у характері зайнятості, структурі трудових відносин і соціально-економічних параметрах розвитку бізнесу. Авторським колективом обґрунтовано, що цифровізація підприємництва супроводжується посиленням поляризації за рівнем цифрових компетентностей, трансформацією моделей організації праці, поширенням нестабільних форм зайнятості та зростанням соціальних ризиків, що є методологічно значущим для оцінки соціально-економічної результативності цифрових перетворень у підприємницькому секторі [4].

Узагальнюючи, наявні наукові напрацювання формують ґрунтовну теоретичну базу для розуміння сутності цифровізації підприємництва, її економічних та соціальних наслідків, а також окремих методів оцінювання. Водночас залишається недостатньо опрацьованим питання комплексної оцінки соціально-економічної трансформації підприємництва в умовах цифровізації економіки, зокрема бракує інтегрованих підходів, що поєднують економічні результати, соціальні ефекти, інституційні зміни та цифрову зрілість бізнес-середовища в єдину аналітичну модель.

Незважаючи на активне дослідження впливу цифровізації на економіку та підприємництво, залишається недостатньо вивченим комплексний вплив цифрових трансформацій на соціально-економічні процеси в межах підприємницької діяльності. Існуючі підходи, як правило, обмежуються окремими аспектами - технологічними, економічними чи кадровими, і не дозволяють одночасно оцінювати структурні зміни, трансформацію трудових відносин та розвиток людського капіталу.

Окремо недослідженим залишається питання інтеграції кількісних та якісних показників для формування єдиної методики оцінки цифровізації підприємництва. Особливо актуальною є потреба у багаторівневому підході, який би враховував вплив цифрових перетворень на макро-, мезо- та мікрорівнях і дозволяв виявляти причинно-наслідкові зв'язки між цифровими змінами та результативністю бізнесу.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою дослідження є обґрунтування науково-практичних аспектів оцінки соціально-економічної трансформації підприємництва в умовах цифровізації економіки та розробка концептуальної моделі багаторівневої оцінки впливу цифровізації на соціально-економічний розвиток підприємництва.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Цифровізація економіки, що охоплює інформаційно-цифрові, інноваційно-інформаційні та інформаційно-мережеві процеси, стала однією з ключових рушійних сил сучасних соціально-економічних змін як на глобальному, так і на національному рівнях. Українські вчені прагнуть до усвідомлення та теоретико-методологічного обґрунтування цих процесів, що спрямовані на трансформацію підприємницького середовища, структури ринку праці та механізмів взаємодії економічних суб'єктів.

Значний внесок у дослідження проблем цифровізації зробив В. Тарасевич, який у низці монографій та статей систематизував теоретичні основи інноваційно-інформаційної економіки. У його роботах розкрито

джерела, різновиди та перспективи цифровізації як інноваційних і прогресивних процесів змін, обґрунтовано особливості формування вартості інтелектуальних продуктів, проаналізовано еволюцію інноваційно-інформаційної системи та її креативний потенціал. Особливо важливим є поєднання теоретичних узагальнень з практикою державного регулювання цифрових і інноваційних процесів, що дозволяє формувати більш ефективні стратегії розвитку підприємництва в умовах цифрової економіки [1].

М. Зверяков у своїх дослідженнях зосереджується на якісних змінах у економічній системі сучасного капіталізму під впливом цифрових технологій. Він підкреслює, що інноваційна активність і впровадження цифрових рішень забезпечують високий рівень конкурентоспроможності та прибутковості підприємств, водночас визначаючи межі розвитку індустріальної техніки та необхідність заміни людських функцій у виробництві. М. Зверяков також акцентує увагу на нерівномірності впливу цифрових технологій у високорозвинутих країнах та країнах периферійного капіталізму, що обумовлює різні стратегії розвитку та трансформації соціально-економічних структур [2].

У сучасних вітчизняних дослідженнях систематизовано підходи до оцінки впливу цифровізації на підприємницьку діяльність, у межах яких цифровізація трактується не лише як сукупність технологічних змін, а як комплексний чинник трансформації підприємницьких моделей, ринку праці та соціально-економічних відносин [3].

Перший підхід ґрунтується на теорії заміщення, відповідно до якої цифрові технології змінюють структуру підприємницької діяльності через автоматизацію, алгоритмізацію та платформізацію бізнес-процесів. У межах цього підходу оцінка впливу цифровізації здійснюється через аналіз змін у зайнятості, продуктивності праці, структурі витрат підприємств та трансформації попиту на професійні компетентності.

Другий підхід орієнтований на соціально-економічні наслідки цифрової трансформації підприємництва, зокрема вплив на нерівність доходів, формування нестабільної зайнятості, поширення гіг-економіки та зменшення ролі традиційних форм трудових відносин. У цьому контексті підприємницька діяльність оцінюється з позицій її здатності створювати не лише економічну, а й соціальну цінність, забезпечувати інклюзивність і соціальну відповідальність бізнесу.

Третій підхід пов'язаний з оцінкою цифрових ризиків та інституційних обмежень, що супроводжують розвиток підприємництва в умовах цифровізації. Йдеться про ризики цифрової нерівності, правової невизначеності щодо цифрових прав, захисту інтелектуальної власності, інформаційної безпеки та балансу між приватністю й контролем. У межах цього підходу підприємницька діяльність аналізується з урахуванням здатності бізнесу адаптуватися до нових регуляторних і етичних вимог.

Четвертий підхід базується на компетентнісно-кадровому вимірі, де ключовим індикатором впливу цифровізації є рівень цифрових навичок підприємців і персоналу. Як зазначається у монографії, поляризація працівників за рівнем цифрової грамотності безпосередньо впливає на конкурентоспроможність підприємств, їх інноваційну активність і здатність до сталого розвитку.

У табл. 1 виділено основні переваги та недоліки підходів оцінки впливу цифровізації економіки на підприємницьку діяльність.

Таблиця 1

Переваги та недоліки підходів оцінки впливу цифровізації економіки на підприємницьку діяльність

Підхід	Переваги	Недоліки
Підхід на основі теорії заміщення	Дозволяє чітко простежити структурні зміни у підприємницькій діяльності; забезпечує вимірюваність результатів через показники зайнятості, продуктивності праці та витрат; придатний для кількісного аналізу	Обмежено враховує соціальні та інституційні наслідки цифровізації; фокусується переважно на негативних ефектах автоматизації; недостатньо відображає довгострокові адаптаційні можливості бізнесу
Соціально-економічний підхід	Забезпечує комплексне бачення впливу цифровізації на підприємство та суспільство; враховує соціальну цінність бізнесу, інклюзивність і відповідальність; дозволяє оцінити якісні трансформації трудових відносин	Складність формалізації та кількісного вимірювання соціальних ефектів; високий рівень суб'єктивності оцінок; обмежена придатність для оперативного управлінського аналізу
Підхід оцінки цифрових ризиків та інституційних обмежень	Дає змогу ідентифікувати ключові загрози розвитку підприємства в цифровому середовищі; сприяє врахуванню правових, етичних і безпекових аспектів; актуальний для формування регуляторної політики	Недостатньо орієнтований на оцінку економічних результатів діяльності підприємств; залежить від мінливості нормативного середовища; ускладнює порівняльний аналіз у динаміці
Компетентнісно-кадровий підхід	Підкреслює роль людського капіталу як ключового чинника цифрової трансформації; дозволяє оцінити готовність бізнесу до впровадження цифрових технологій; пов'язує цифровізацію з інноваційною активністю підприємств	Не враховує повною мірою фінансові та інституційні обмеження; потребує значного масиву якісних даних; має обмежену самодостатність без поєднання з іншими підходами

Джерело: систематизовано автором на основі [1].

Узагальнюючи, сучасні підходи до оцінки впливу цифровізації на підприємницьку діяльність в Україні характеризуються переходом від суто технологічних або економічних показників до комплексних

моделей аналізу, що враховують соціально-трудова трансформації, інституційні умови, ризики цифрової нерівності та людський капітал. Водночас залишається актуальною потреба у формуванні інтегрованого методичного підходу, який дозволить би системно оцінювати соціально-економічну результативність цифрової трансформації підприємництва.

Узагальнення наукових підходів засвідчує, що ефективна оцінка впливу цифровізації на підприємницьку діяльність не може обмежуватися окремими технологічними або економічними індикаторами, а потребує системного врахування багатовимірних соціально-економічних змін. З огляду на це актуалізується необхідність переходу від фрагментарних аналітичних рішень до інтегрованого методичного підходу, орієнтованого на комплексну оцінку трансформаційних процесів у підприємницькому секторі. Саме така логіка зумовлює доцільність застосування багаторівневого підходу до оцінки соціально-економічної трансформації підприємництва в умовах цифровізації економіки, який враховує взаємозв'язок цифрових перетворень на макро-, мезо- та мікрорівнях із результативністю розвитку бізнесу.

На макрорівні він відображає вплив державної політики, інституційних умов і загальноекономічних параметрів цифровізації на підприємницьку активність; на мезорівні - особливості міжгалузевої взаємодії, формування цифрових екосистем і коопераційних зв'язків; на мікрорівні - здатність окремих суб'єктів господарювання впроваджувати цифрові технології, трансформувати бізнес-процеси та розвивати людський капітал. Такий підхід забезпечує узгоджене поєднання кількісних і якісних показників, дозволяє виявити причинно-наслідкові зв'язки між цифровими змінами та результативністю підприємницької діяльності, а також створює методичне підґрунтя для системної оцінки соціально-економічних наслідків цифрової трансформації підприємництва [4].

З урахуванням результатів аналізу наявних підходів до оцінки впливу цифровізації на підприємницьку діяльність та системи показників цифрових перетворень доцільним є формування інтегрованої моделі оцінки соціально-економічної трансформації підприємництва.

На рис. 1 представлено концептуальну модель оцінювання соціально-економічної трансформації підприємництва в умовах цифровізації, побудовану на поєднанні теоретичних підходів та багаторівневої структури цифрових перетворень. Модель спрямована на комплексне відображення впливу цифровізації на підприємницьку діяльність з урахуванням економічних, соціальних та інституційних аспектів.

Теоретичну основу моделі формують чотири взаємодоповнювальні підходи. Теорія заміщення дозволяє ідентифікувати структурні зрушення у підприємницькій діяльності, спричинені автоматизацією, алгоритмізацією та цифровізацією бізнес-процесів. Соціально-економічний підхід забезпечує врахування змін у сфері зайнятості, трансформації трудових відносин і зростання соціальної цінності бізнесу в цифровій економіці. Інституційно-ризиковий підхід акцентує увагу на ролі регуляторного середовища, цифрових ризиків та доступу суб'єктів господарювання до цифрової інфраструктури. Компетентнісно-кадровий підхід відображає значення людського капіталу, цифрових навичок і професійної адаптації персоналу як ключових чинників сталого розвитку підприємництва.

Структура моделі побудована за тривірневим принципом, що дає змогу простежити вплив цифровізації від макроекономічних умов до внутрішніх трансформацій підприємств. Макрорівень характеризує загальноекономічні та інституційні передумови цифрової трансформації підприємництва, зокрема фінансові та регуляторні чинники, доступність цифрових державних послуг і масштаби державної підтримки цифрового підприємництва. Саме цей рівень формує базові умови для подальших соціально-економічних змін у підприємницькому секторі.

Мезорівень відображає процеси цифрової кооперації, міжгалузевої взаємодії та розвитку цифрових екосистем. Показники цього рівня дають змогу оцінити формування партнерств, мережевих форм організації бізнесу та синергійний ефект цифрових трансформацій у межах галузей і регіонів, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності та створенню доданої вартості.

Мікрорівень зосереджений на внутрішніх змінах суб'єктів господарювання та охоплює впровадження цифрових технологій, розвиток цифрових продуктів, наявність IT-фахівців і цифрове навчання персоналу. Цей рівень є ключовим для оцінки соціально-трудова змін, трансформації професійних компетенцій і здатності підприємств адаптуватися до вимог цифрової економіки.

Результативний блок моделі відображає соціально-економічні ефекти цифровізації підприємництва. Оцінювання результативності здійснюється на основі показників рівня розвитку бізнесу, зокрема обсягу реалізованої продукції у розрахунку на душу населення та частки IT-сектора в експорті країни. Ці індикатори дають змогу кількісно оцінити економічні результати цифрових трансформацій та їх вплив на інтеграцію підприємництва у глобальні ринки.

Запропонована концептуальна модель має важливе методичне значення, оскільки дозволяє поєднати кількісні та якісні показники оцінювання цифрових трансформацій, виявити причинно-наслідкові зв'язки між цифровізацією та соціально-економічними результатами підприємницької діяльності, а також сформувати науково обґрунтовану основу для розроблення державної політики й ухвалення управлінських рішень у сфері розвитку цифрового підприємництва.

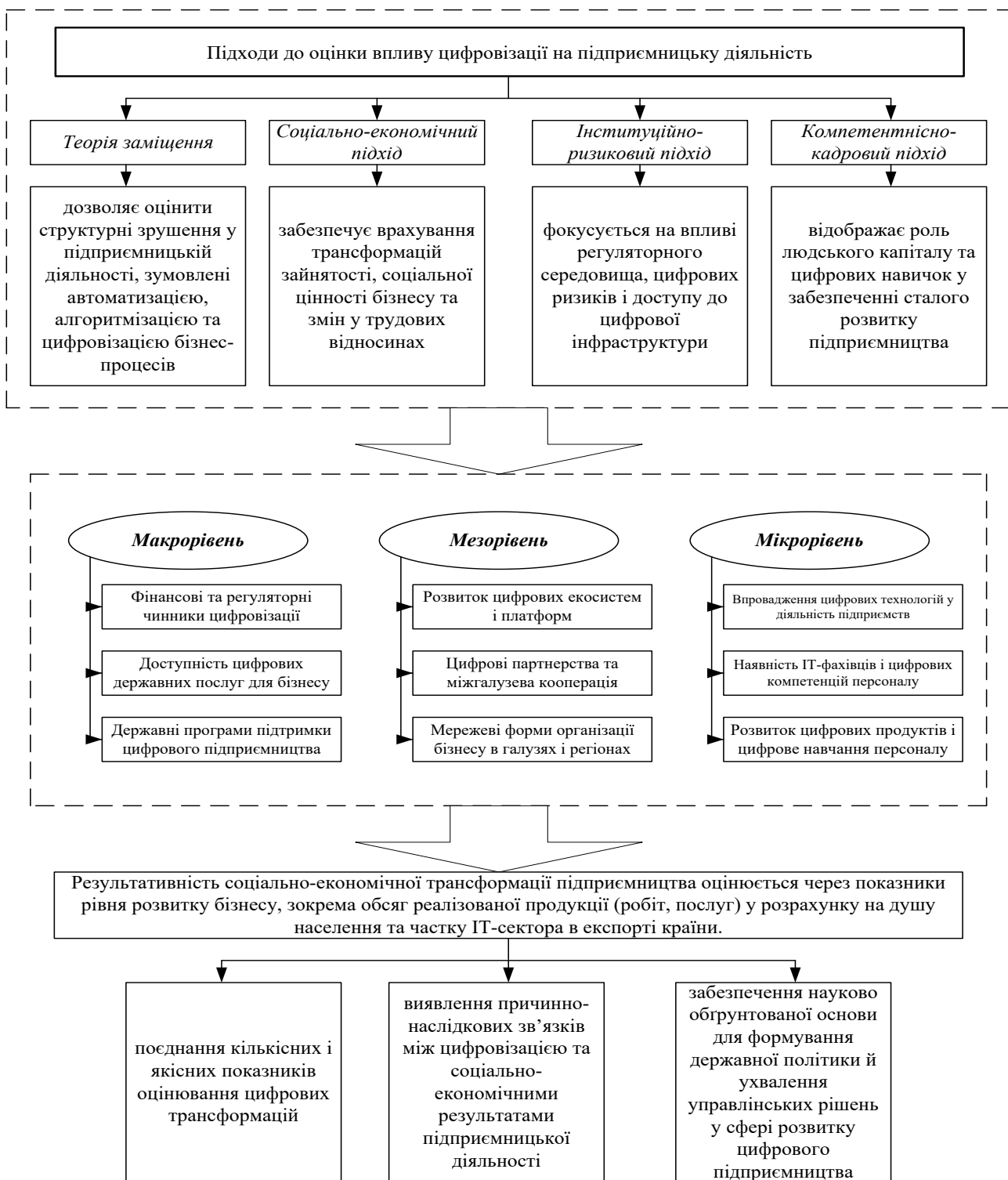

Рис. 1. Концептуальна модель багаторівневої оцінки впливу цифровізації на соціально-економічний розвиток підприємництва

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Отже, цифровізація економіки виступає ключовим чинником трансформації підприємницької діяльності, що охоплює не лише технологічні зміни, а й соціально-економічні, інституційні та кадрові аспекти. Аналіз сучасних підходів показав, що оцінка впливу цифровізації потребує комплексного підходу, який враховує структурні зрушення у бізнес-процесах, трансформацію зайнятості, розвиток людського капіталу та управління цифровими ризиками.

Запропонована інтегрована багаторівнева модель дозволяє оцінювати цифрові перетворення на макро-, мезо- та мікрорівнях і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між цифровізацією та результативністю підприємництва. Використання такої моделі створює методичне підґрунтя для науково

обґрунтованих управлінських рішень і державної політики, спрямованих на ефективний розвиток цифрового підприємництва та підвищення конкурентоспроможності економіки.

Література

1. Тарасевич В.М. Теоретичний вимір інформаційно-цифрової економіки: інформаційна діяльність і система похідних інформаційних феноменів (продуктів). *Економіка України*. 2021. № 3. С. 3-18.
2. Зверяков М.І. Економічний розвиток в епоху становлення «цифрового капіталізму». *Економіка України*. 2020. № 8. С. 3-23.
3. Трансформація соціально-трудова сфери в умовах цифровізації економіки: монографія за наук. ред. О.Ф.Новікової; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2022. 385 с.
4. Shvets N. V., Kramchaninova M. D., Kasatkina M. V. The Conceptual-Methodical Approach to Assessing the Impact of Digitalization on Business Development in the National Economy. *Business Inform.* 2023. Vol. 3, no. 542. P. 262–270. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-3-262-270>
5. Чобіток В. І., Гавриш О. А. Цифрові технології як основні інструменти трансформації бізнесу в умовах глобалізації. *Modeling the development of the economic systems*. 2025. № 1. С. 281–287. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2025-15-37>
6. Derhaliuk M., Arefieva O., Chobitok V., Kostyunik O., Shchepina T., Shostak I. (2025) Digitalization of regional economic systems in conditions of globalization challenges. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, 2025, 28th February Vol.103. No.4 P.1503-1514.
7. Чобіток В., Кострова Т. Корпоративна культура як стратегічний ресурс розвитку підприємства. *Development Service Industry Management*. 2025. No 3. С.134–140. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2025-11\(20\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2025-11(20)).
8. Євченко В.В., Харченко П.С. Еволюція терміну «цифрова трансформація бізнесу» та його особливості. Управління та адміністрування в умовах протидії гібридним загрозам національній безпеці: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 17 жовтня 2024 року). К.: ДУІТ, ХНУРЕ, МНТУ. 2024. С.460-462
9. Хандій О.О. Соціальні ресурси розвитку економіки: важелі державного регулювання: монографія; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2019. 436 с.
10. Кравчик Ю., Ружицький Ю. Організаційно-управлінські інновації в сфері менеджменту конкурентоспроможності бізнесу. *Modeling the development of the economic systems*, 2024. №1, 222–227 <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-11-33>

References

1. Tarasevych V.M. Teoretichniy vymir informatsiino-tsyfrovoi ekonomiky: informatsiina diialnist i systema pokhidnykh informatsiinykh fenomeniv (produktiv). *Ekonomika Ukrainy*. 2021. № 3. S. 3-18.
2. Zvieriakov M.I. Ekonomichnyi rozvytok v epokhu stanovlennia «tsyfrovoho kapitalizmu». *Ekonomika Ukrainy*. 2020. № 8. S. 3-23.
3. Transformatsiia sotsialno-trudovoi sfery v umovakh tsyvrovizatsii ekonomiky: monohrafiia za nauk. red. O.F.Novikovoї; NAN Ukrainy, In-t ekonomiky prom-sti. Kyiv, 2022. 385 s.
4. Shvets N. V., Kramchaninova M. D., Kasatkina M. V. The Conceptual-Methodical Approach to Assessing the Impact of Digitalization on Business Development in the National Economy. *Business Inform.* 2023. Vol. 3, no. 542. P. 262–270. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-3-262-270>
5. Chobitok V. I., Havrysh O. A. Tsyfrovii tekhnolohii yak osnovni instrumenty transformatsii biznesu v umovakh hlobalizatsii. *Modeling the development of the economic systems*. 2025. № 1. S. 281–287. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2025-15-37>
6. Derhaliuk M., Arefieva O., Chobitok V., Kostyunik O., Shchepina T., Shostak I. (2025) Digitalization of regional economic systems in conditions of globalization challenges. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, 2025, 28th February Vol.103. No.4 P.1503-1514.
7. Chobitok V., Kostrova T. Korporatyvna kultura yak stratehichniy resurs rozvytku pidpriemstva. *Development Service Industry Management*. 2025. No 3. S.134–140. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2025-11\(20\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2025-11(20)).
8. Ievchenko V.V., Kharchenko P.S. Evoliutsiia terminu «tsyfrova transformatsiia biznesu» ta yoho osoblyvosti. *Upravlinnia ta administruvannia v umovakh protydii hibrydnym zahrozam natsionalnii bezpetsi: Materialy V Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii (m. Kyiv, 17 zhovtnia 2024 roku)*. K.: DUIT, KhNURE, MNTU. 2024. S.460-462
9. Khandii O.O. Sotsialni resursy rozvytku ekonomiky: vazheli derzhavnoho rehuliuвання: monohrafiia; NAN Ukrainy, In-t ekonomiky prom-sti. Kyiv, 2019. 436 s.
10. Kravchuk Yu., Ruzhytskyi Yu. Orhanizatsiino-upravlinski innovatsii v sferi menedzhmentu konkurentospromozhnosti biznesu. *Modeling the development of the economic systems*, 2024. №1, 222–227. <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-11-33>